

Mener dette er grunner til opprøret i Nederland: – Omfang, hastighet og manglende involvering

2022-07-13

© Nationen

Alle artikler er beskyttet av lov om opphavsrett til åndsverk. Artikler må ikke viderefremmes utenfor egen organisasjon uten godkjenning fra Retriever eller den enkelte utgiver.

Les artikkelen ved å klikke her.

14 • NYHETER

NATIONEN • ONSDAG 13. JULI 2022

• Bondeopprør i Nederland

Bryter tradisjon: Analytiker Christian Anton Smedshaug mener prosessen i Nederland bryter med vestlig demokratisk tradisjon.

Foto: AP/Peter Dejong/NTB

Mener dette er grunner til opprøret i Nederland: – Omfang, hastighet og manglende involvering

Analytiker Christian Anton Smedshaug sier nederlandske myndigheters plan for utslippskutt er et brudd med vanlige demokratiske prosesser.

– Omfanget, hastigheten og manglende involvering.

Det sier Christian Anton Smedshaug, daglig leder i Agri Analyse, på spørsmål om hvorfor bønder demonstrerer voldsomt i Nederland.

Han viser til de nederlandske myndighetenes sin plan for å redusere landets nitrogenutslipp. De skal halvere dem fra mot 2030, og i enkelte områder av landet må utslippene ned en hel del. Det kan være snakk om store konsekvenser for landets bønder.

– Det er vedtatt ganske akutte tiltak for redusere utslipp av nitrogen og ammoniakk fra jordbruket. Tiltakene skal håndteres mye raskere og på nye mindre inkluderende vis enn man har gjort tidligere i Vesten, sier Smedshaug.

Det har ført til store demonstrasjoner over hele Nederland.

Noen av demonstrasjonene har ført til arrestasjoner, og under en markering i Heerenveen denne uken avfyrt politiet et skudd som traff en av traktorene, hvor en 16-åring kjørte.

Det har fyrt opp debatten ytterligere.

– Autoritær

Smedshaug mener prosessen i Nederland er et steg vekk fra den normale demokratiske prosessen som er vanlig ved slike store endring.

– Vi forlater de praktiske løsningene gjennom forhandlinger, slik som å kutte gjennom naturlige avgang, pensjonering, avtaler med næringa, avgifter som fondes og settes av til tiltak eller teknologisk utvikling og forskning, sier Smedshaug.

– Det er helt andre typer virkemidler som nå tas i bruk, og en mer autoritær og raskere endring. Det er klart det er i utakt med det vi demokratisk sett er vant til å se det, legger han til.

Han mener prosessen står i kontrast til hvordan landbruket i Norge har gått inn med en egen klimaaftale med staten, hvor de sammen har blitt enig om mål og tiltak.

Smedshaug mener dette foreløpig er en situasjon som er særegen for Nederland, men ser ikke bort fra at det er andre land som følger prosessen nøye.

– Det blir nok sett på fra de som ønsker raske endringer og fra de som ønsker mer tradisjonell involvering.

– Liten tillit mellom partene

Analytikeren tror derimot ikke at en reduksjon av landbruket i Nederland vil gå hardt utover verdensmarkedet.

– Nederland er først og fremst en viktig selger av såvarer, planter og grønnsaker, varer som har en høy arealavkastning. Det er ikke gitt at selv om volumene faller av husdyrproduksjonen, så vil det gi store ringvirkninger ellers. Globalt er det den avanserte planteproduksjonen som er viktigst i så måte, sier Smedshaug.

Nederland er i dag verdens nest største eksportør av landbruksvarer målt i verdi. Kun slått av USA.

Men det er ventet store konsekvenser for husdyrbønder i Nederland, enkelte snakker om

en reduksjon på antallet dyr på mellom 30 og 50 prosent.

– Det er slike reduksjoner bønder frykter, med tvungen nedstenging og ekspropriering, og med tanke på at det er liten involvering er det lite tillit mellom partene, sier Smedshaug.

Nederland har gjennom de siste tiårene vokst fram til å bli et ledende land i verden på landbruk. De har en stor andel dyrka mark og et stort antall husdyr på et relativt lite landareal.

Det har vært en ønsket utvikling. Nederland har ligget i front på mange områder. Det er nettopp fordi de har blitt tvunget til å drive effektivt på lite areal, det har også vært en nederlandsk strategi. Om man nå legger om strategien, så er det mulig å få til, men det må gjøres på andre måter og mer demokratiske prosesser om store motsetninger skal unngås. Noen mener dette ligner mer på den kinesiske måten å gjøre det på enn den vestlige.

Lars Bliit Hagen

lars.hagen@nationen.no

Akutte tiltak

«Det er vedtatt ganske akutte tiltak for redusere utslipp av nitrogen og ammoniakk fra jordbruket.»

Christian Anton Smedshaug, daglig leder i Agri Analyse

